

Disse ere de vigtigste Grundsaetninger for en Anordning, hvis Hensigt skulde være, ved at tilstaae Fordegods-Gjerne billige Fordele, at opmuntre disse til at foretage vel indrettede og nyttige Udskiftninger, til hvilken Lovgivning vi nu allerunderdanigst fremlægge vedfølgende Udkast, til Deres Kongelige Majestæts allerhøieste Bedømmelse. Det første Forslag hertil er gjort af mig, Conferentsraad Hansen, og er med nogle af mig, Grev Reventlow, tilføiede nøiere Bestemmelser aldeles bifaldet, saavel af Commissionens nærværende som fraværende Medlemmer, Baron Lehmann undtagen, hvis særskilte Betænkning vi herved allerunderdanigst fremlægge og ved samme anmærker: at endskjøndt Baronen ikke bestemt har givet Forslaget sit Bifald, skjønt vi dog ikke rettere end at han er enig i de for Udskiftningens Nytte og Opmuntring fremsatte Grunde, og at han alene deri fornemlig afviger fra Commissionens Grundsaetninger, at han ønsker indført aldeles frie Forpagtninger, især med Føll udenfor Bøndestanden, som ikke skulle være indskrænkede til visse Aar; men disse korte Forpagtninger i Hensigt til Bøndergodset troe vi derimod ikke at burde tilgaae, da vi ansee dem, enten de indgaaes med Føll eller udenfor Bøndestanden, som skadelige af følgende Grunde:

1) Fordi de efter deres Natur hindre nyttige Indretninger og Forsøg til Agerdyrningens Forbedring, da Ingen, der paa kort Tid har en Jordlod i Brug, herpaa anvender Besøftning og Flid, uvis, om han heraf kan høste Frugten, førend han mødes til at forlade den.

2) At en Mand, der havde indgaaet Forpagtning paa en kort Tid, ved dennes Udløb kunde sættes i Forlegenhed og mødes til at indgaae haarde og ubillige Villkaar, hellere end at forlade sit Levebrød, og endelig

3) fravaader Englands Exempel, hvor disse korte Forpagtninger ere sædvanlige, og have frembragt de anførte skadelige Følger, ikke at indføre disse der, hvor de endnu ikke ere i Brug.

For de specielle Bestemmelser, som Udkastet til Anordningen indeholder og endnu ikke ere i denne Forestilling benævned, findes Grundene paa hvert Sted især anførte, og vi turde derfor ikke opholde Deres Majestæt ved her at igjentage dem. — Ifkun maatte det være os tilladt endnu at gjøre disse tvende Anmærkninger:

A) At der i Commissionen har været Spørgsmaal om: enten Omkostningerne til Bestemmelsen af Forbedringscapitalen, hvoraf Rente skulde svares, rettest blev at fordele paa det samlede Godsæs Bønder eller alene paa den udskiftede Byes Beboere, hvilken første Mening Justitsraad Wiistgaard især har understøttet, for at forebygge den Uligghed i Afgiften, som heraf vilde flyde for et og det samme Godsæs Fæstere, efter Byernes større eller mindre beleilige Veliggenhed; men ligesom et Godsæs Bønder sjelden paa een Gang, men derimod byviis udskifter, og altsaa Beregningen og Fordelingen af Besøftningerne maatte skee tvende forskjellige Gange, efter forskjelligt Forhold og til forskjelligt Beløb for Fæsterne, saa kan ei heller den ene Byes Beboere med Rette paalægges højere Byrder formedelst andre Byers mindre heldige Veliggenhed; disse sidste vinde desuden meest ved Udskiftningen, og det er altsaa ikke ubilligt, om denne Afgift bliver noget højere. Commissionen har derfor foretrukket den sidste Mening, især da Uliggheden i Afgiften, der er dennes eneste Mangel, ogsaa nu har Sted paa mange Godser, efter Byernes forskjellige Tillæg og Vægfæstelse.

B) At det i Commissionen er blevet afhandlet: om denne Anordning kunde og burde gjælde for de Fordegodsjetiere, som allerede have fuldført Udskiftninger og Udsklytninger,